

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie dotyczącej M. S. - sędzi Sądu Rejonowego [...] w K. po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu 28 kwietnia 2025 r. wniosku obrońcy sędzi X. Y. – SSR X.1 Y.1 z 9 listopada 2022 r. w przedmiocie wyłączenia SSN Mariusza Łodki od rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności, który został zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 31/22,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego
Mariusza Łodki od rozpoznania sprawy I ZB 31/22.

UZASADNIENIE

Pismem z 9 listopada 2022 r. SSR X.1 Y.1 – obrońca sędzi X. Y. wniósł o wyłączenie SSN Mariusza Łodki od rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności.

Uzasadniając przyczynę złożenia wniosku wskazał, że okoliczności dotyczące powołania SSN Tomasza Demendeckiego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, rzutują na spełnienie przez niego wymogów, o których mowa w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym. Jednocześnie te same zastrzeżenia wprost i bezpośrednio odnoszą się też do SSN Mariusza Łodki, ponieważ został on powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z udziałem organu

określanego jako Krajowa Rada Sądownictwa, w skład której weszło piętnastu sędziów wybranych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

W ocenie wnioskodawcy podstawą wyłączenia sędziego powinien być związek pomiędzy analogicznymi okolicznościami dotyczącymi powołania odnoszącymi się zarówno do SSN Tomasza Demendeckiego, jak i SSN Mariusza Łodki, które uniemożliwiają obiektywne rozstrzygnięcie pierwotnego wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Mariusza Łodki na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie jest zasadny.

Podstawy wyłączenia sędziego są ściśle określone w ustawie. Art. 41 § 1 k.p.k. nie jest zasadną podstawą wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Mariusza Łodki.

Rzecz w tym, że art. 41 § 1 k.p.k. dotyczy względnej a nie bezwzględnej podstawy wyłączenia, bowiem sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie (*iudex suspectus*).

Chodzi więc o relację w sprawie głównej, a nie w sprawie ustrojowej (konstytucyjnej).

Sprawa dotyczy tzw. testu niezawisłości sędziego. Sędzia SN Mariusz Łodko nie został wylosowany do rozpoznania sprawy sędzi SR X. Y., a tylko do zbadania wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego SN Tomasza Demendeckiego.

W sprawie testu niezawisłości sędziego ustawa z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym stanowi, że stosuje się *„odpowiednio przepisy o zażaleniu obowiązujące w postępowaniu, którego wniosek dotyczy”* – art. 29 § 24 ustawy. Jednak art. 10 tej ustawy pozwala na stosowanie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, dlatego na podstawie art. 128 tej ostatniej ustawy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Podkreśla się to dla wskazania, że w takiej konfiguracji w postępowaniu wpadkowym, czyli dotyczącym tzw. testu niezawisłości sędziego, stosowanie przepisów Kodeksu postępowania karnego do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego wylosowanego do rozpoznania tego testu jest odpowiednie a nie

bezpośrednie. Jest to zgodne z powyższym stwierdzeniem, że sędzia SN Mariusz Łodko nie został wyznaczony do rozpoznania sprawy głównej.

Odwołanie się w takiej sytuacji we wniosku o wyłączenie sędziego do art. 41 § 1 k.p.k. nie jest zasadne, gdyż regulacja ta obejmuje sędziego rozpoznającego sprawę karną i jego relację w tej sprawie, czyli w sprawie głównej, a nie w sprawie ustrojowej (konstytucyjnej), dotyczącej tylko tzw. testu niezawisłości sędziego.

Nie można akceptować przeciwnej argumentacji wniosku, bowiem prócz zauważonego we wniosku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 4 marca 2020 r., P 22/19, wniosek nie uwzględnia ostatnich wyroków Trybunału Konstytucyjnego, w świetle których wniosek o wyłączenie sędziego SN Mariusza Łodki nie jest zasadny.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 23 stycznia 2022 r., sygn. P 10/19, orzekł:

1. Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.
2. Art. 31 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904) w związku z art. 49 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę wyłączenia sędziego z orzekania uznaje okoliczność, że obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, na podstawie którego rozpoczyna się proces nominacyjny sędziów, stanowi akt wymagający dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów (kontrasygnaty), a konsekwencją jego braku jest wątpliwość co do bezstronności sędziego powołanego do pełnienia urzędu w procedurze nominacyjnej rozpoczętej takim obwieszczeniem, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 2 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.
3. Art. 1 w związku z art. 82 § 1 i art. 86, art. 87, art. 88 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim stanowi normatywną podstawę

rozstrzygania przez Sąd Najwyższy o statusie osoby powołanej do sprawowania urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego, i wynikających z tego uprawnieniach takiego sędziego oraz związanej z tym statusem skuteczności czynności sądu dokonanej z udziałem tej osoby, jest niezgodny z art. 2 w związku z art. 10, art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Wprawdzie wyrok Trybunału dotyczy art. 49 k.p.c., jednak pozwala stwierdzić, że przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 41 § 1 k.p.k. ze względu zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy na wniosek (*iudex suspectus*).

Wskazać również należy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2020 r., sygn. akt P 13/19, w którym orzeczono, że:

Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oznacza to, że ustrój i postępowanie przed sądami należą do ustawodawcy – art. 176 ust. 2 Konstytucji RP. W tym zakresie decyduje zatem ustawa i polskie prawo (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20, z 7 października 2021 r., K 3/21, z 24 listopada 2021 r., K 6/21, z 10 marca 2022 r., K 7/21).

Ustawa stanowi, iż „*Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości*” – art. 29 § 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji.

[M. T.]

[r.g.]